

KAH-1361

Seat No. _____

B. Com. (Sem. - IV) Examination

April / May - 2013

Cost Accounting : SE 202 A

(New Syllabus)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

૧ કોઈ પણ ચારના જવાબ આપો. ૧૪

- (૧) સેવા પડતર પદ્ધતિનાં લક્ષણો વિષે ટૂંકનોંધ લખો.
 (૨) ટેન્ડર એટલે શું ? ટેન્ડર કિંમત કેવી રીતે નક્કી કરવામાં આવે છે ?

(૩) પટેલ લિ. ના નાણાકીય હિસાબો દર્શાવે છે :

ઓફિસ શિરોપરી ખર્ચા	-	રૂ. ૧૭૬૦૦૦
વેચાણ શિરોપરી ખર્ચા	-	રૂ. ૮૧૦૦૦
ચોખ્ખો નફો	-	રૂ. ૮૮૮૦૦

એમ માલુમ પડ્યું કે નાણાકીય હિસાબોમાં દર્શાવેલા ઓફિસના શિરોપરી ખર્ચા પડતરના હિસાબોની સરખામણીમાં ૧૦% વધુ છે. જ્યારે વેચાણના શિરોપરી ખર્ચા ૧૦% ઓછા છે.

પડતરના હિસાબો મુજબનો નફો શોધો.

- (૪) ટૂંકનોંધ લખો : જોબ પડતરનું પત્રક.
 (૫) રૂ. ૫૦૦૦૦૦ના કરાર પૈકી ૮૦% કામ પૂરું થયેલ છે. તે બદલ રૂ. ૩૫૦૦૦૦ નું પ્રમાણપત્ર મળ્યું છે. કરેલ કામનો કુલ ખર્ચ રૂ. ૨૮૦૦૦૦ થયો હોય તો બિનપ્રમાણિત કામની પડતર કિંમત તથા બિનપ્રમાણિત કામની રકમ શોધો.

(૬) ટૂંકનોંધ લખો : સ્વયં-ભાવવર્ધક કલમ.

KAH-1361]

1

[Contd...

૨ ઝલક લિ. નું તા. ૩૧-૩-૨૦૧૨ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું

૧૪

નફા-નુકશાન ખાતુ :

શરૂ સ્ટોક (૧૦૦૦ એકમો)	૨૬૦૦૦	વેચાણ (૧૫૫૦૦ એકમો)	૧૦૮૫૦૦૦
સીધી માલસામગ્રી	૪૦૦૦૦૦	આખર સ્ટોક (૫૦૦ એકમો)	૨૦૦૦૦
સીધી મજૂરી	૨૩૦૦૦૦	રોકાણોનું વ્યાજ	૧૦૦૦
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા	૧૪૫૦૦૦	દલાલી	૧૬૦૦૦
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચા	૧૬૦૦૦૦		
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચા	૮૫૦૦૦		
દંડનીય વ્યાજ	૭૦૦૦		
શેર વટાવ	૮૦૦૦		
ચોખ્ખો નફો	૬૦૦૦૦		
	૧૧૨૨૦૦૦		૧૧૨૨૦૦૦

પડતરના હિસાબોમાં માલસામાન અને મજૂરી તેની ખરેખર

પડતર કિંમતે દર્શાવાય છે. કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા પ્રત્યક્ષ

મજૂરીના ૭૦% લેખે અને વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચા કારખાના

પડતરના ૨૫% લેખે વસૂલ થયેલ છે.

વેચાણ ખર્ચ એકમદીઠ રૂ. ૭ લેખે વસૂલ થયેલ છે.

પડતરના હિસાબોમાં શરૂઆતના તૈયાર માલના સ્ટોકની કિંમત

એકમદીઠ રૂ. ૨૫ લેખે આંકવામાં આવે છે. છેવટનો સ્ટોક

વર્ષ દરમિયાન ઉત્પાદિત એકમો પૈકીનો છે.

KAH-1361]

2

[Contd...

તૈયાર કરો :

- (૧) તા. ૩૧-૩-૨૦૧૨ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું પડતરનું પત્રક.
(૨) પડતરના હિસાબો અને નાણાકીય હિસાબો મુજબના ચોખ્ખા પરિણામનું મેળવણી પત્રક.

૩ શ્રી ગુલાબ લિ. ના ચોપડામાંથી ૨૦૧૧ના વર્ષની નીચેની વિગતો પ્રાપ્ય છે. જેના પરથી ૨૦૧૧ના વર્ષનું પડતર પત્રક અને ૨૦૧૨ના વર્ષનું અંદાજી પડતર પત્રક તૈયાર કરો.

રકમ રૂા.	
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	૬૦૩૦૦૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૩૮૨૫૦૦
પ્રત્યક્ષ ખર્ચા	૫૪૦૦૦
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા (૪૦% ચલિત)	૩૮૨૫૦૦
વહીવટી ખર્ચા (સ્થિર)	૨૧૬૦૦૦
વેચાણ ખર્ચા (૨૦% સ્થિર)	૧૮૦૦૦૦
ઉત્પાદન અને વેચાણ (૪૫૦૦ એકમો)	૨૨૭૨૫૦૦

વર્ષ ૨૦૧૨ દરમિયાન કંપની ૧૨૦૦૦ એકમોનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરશે. તે અંગે નીચેની બાબતો અંગે અંદાજ મૂક્યો છે :

- (૧) એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ માલસામાન રૂા. ૪૧થી વધશે.
(૨) પ્રત્યક્ષ મજૂરીમાં ૨૦% વધારો થશે.
(૩) સ્થિર કારખાના પરોક્ષ ખર્ચામાં રૂા. ૨૨૫૦૦નો વધારો થશે.

- (૪) એકમદીઠ ચલિત વેચાણ ખર્ચ રૂા. ૩૫ સુધી વધશે.
(૫) વેચાણ પર નફાનો દર ૨૦૧૧ના વર્ષ જેટલો જ રહેશે.

અથવા

૩ મહેશ લિ.નું તા. ૩૧-૩-૨૦૧૨ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું નફા-નુકશાન ખાતું : ૧૪

કુલ પ્રત્યક્ષ ખર્ચા	૪૨૦૦૦૦	વેચાણ (ઉત્પાદન અને વેચાણ ૪૦૦૦ એકમો)	૭૮૦૦૦૦
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા	૮૦૦૦૦		
ઓફિસ પરોક્ષ ખર્ચા	૬૦૦૦૦		
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચા	૮૦૦૦૦		
ચોખ્ખો નફો	૧૩૦૦૦૦		
	૭૮૦૦૦૦		૭૮૦૦૦૦

કુલ પ્રત્યક્ષ ખર્ચામાં માલસામાન, મજૂરી અને અન્ય પ્રત્યક્ષ ખર્ચાનું પ્રમાણ ૩:૨:૧ છે. કારખાના પરોક્ષ ખર્ચાના ૪૦% ઉત્પાદન સાથે સીધી રીતે બદલાય છે, જ્યારે વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચાના ૬૦% વેચાણ સાથે બદલાય છે.

વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩નો અંદાજ :

- (૧) ઉત્પાદન અને વેચાણ ૧૦૦૦૦ એકમોનું થશે.
(૨) એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ મજૂરી ખર્ચમાં ૧૦% વધારો થયો.
(૩) સ્થિર કારખાના પરોક્ષ ખર્ચામાં રૂા. ૧૬૦૦૦ વધારો થશે જ્યારે ઓફિસ પરોક્ષ ખર્ચ અને સ્થિર વેચાણ ખર્ચમાં ૨૦% વધારો થશે. બીજા કોઈ ફેરફારો નથી.
(૪) વર્ષ ૨૦૧૧-૧૨માં પડતર પર મળેલ નફાનો દર જાળવી રાખવો. વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ નું અંદાજી પડતરનું પત્રક તૈયાર કરો.

૪ નીચેની માહિતી પરથી મુસાફર કિ.મી. દીઠ પડતરની ગણતરી કરો. ૧૪	
વિગત	રકમ રૂા.
બસની કિંમત	૧૦૦૦૦૦૦
અંદાજિત આયુષ્ય ૧૦૦૦૦૦ કિ.મી.	
આયુષ્યના અંતે અંદાજિત ભંગાર કિંમત	૨૦૦૦૦૦
ડ્રાઈવરનો પગાર માસિક	૫૦૦૦
કિલનરનો પગાર માસિક	૪૦૦૦
રિપેરિંગ માસિક	૨૦૦૦
ફાળવવામાં આવેલ ઓફિસ ખર્ચ માસિક	૧૦૦૦
ગેરેજ ભાડું માસિક	૧૦૦૦
સ્ટેશનરી ખર્ચ માસિક	૨૦૦૦
એક લિટર ડીઝલની પડતર	૪૦
ડીઝલનો વપરાશ ૮ કિ.મી. દીઠ એક લિટર	
ઓઈલ અને પરચૂરણ ખર્ચા ડીઝલ ખર્ચના ૧૦ ટકા	
મહિનાના કુલ કિ.મી.	૧૦૦૦૦ કિ.મી.
બસની વહન ક્ષમતા (મુસાફર)	૪૦
વહન ક્ષમતાનો ઉપયોગ (%)	૮૦

અથવા

૪ જાહેર આરોગ્ય કેન્દ્ર જે “ડોક્ટર હાઉસ” હોસ્પિટલ ચલાવે છે. ૧૪	
તેના માટે રૂા. ૨૦૦૦૦ના માસિક ભાડાથી એક મકાન હોસ્પિટલ માટે ભાડે રાખેલ છે.	
હોસ્પિટલમાં ૨૫ પથારીઓની વ્યવસ્થા છે. અને જરૂરિયાત ઊભી થાય તો ૫ વધારાની પથારીઓ ગોઠવી શકાય તેમ છે. હોસ્પિટલનો કાયમી સ્ટાફ નીચે મુજબ છે.	

૨ સુપર વાઈઝર દરેકનો માસિક પગાર	રૂા. ૨૦૦૦
૪ નર્સ દરેકનો માસિક પગાર	રૂા. ૧૨૦૦
૨ વાઈબોય દરેકનો માસિક પગાર	રૂા. ૬૦૦
હોસ્પિટલ દર્દીઓની સારવાર માટે ૩૬૫ દિવસ ખુલ્લી રાખવામાં આવતી હતી. એક વર્ષના આંકડા નીચેની વિગતો આપે છે :	
(૧) વર્ષના ૧૨૦ દિવસ તમામ ૨૫ પથારીઓનો વપરાશ થયો હતો.	
(૨) ૮૦ દિવસ ૨૦ પથારીઓનો સરેરાશ ઉપયોગ થયો હતો.	
(૩) જ્યારે વધારાની પથારીઓ ગોઠવવાની થાય ત્યારે દરેક પથારીદીઠ હોસ્પિટલ રૂા. ૨૦ ભાડું આપી બહારથી વ્યવસ્થા કરતી હતી. આ માટે ભાડાના રૂા. ૮૦૦૦ ચૂકવ્યા હતા. એક દિવસે વધુમાં વધુ ૫ વધારાની પથારી ગોઠવી શકાય છે. આ વધારાની વ્યવસ્થા ઉપર (૧)માં દર્શાવેલ ૧૨૦ દિવસ દરમિયાન કરવામાં આવી હતી.	
બહારથી નિષ્ણાત ડોક્ટરોને તેમણે આપેલી સેવા મુજબ વળતર અપાતું હતું. જે રૂા. ૪૦૦૦૦ માસિક થવા જાય છે.	
ખર્ચાઓની વિગતો નીચે મુજબ છે :	
વિગત	વાર્ષિક રૂા.
મકાનનો નિભાવ અને મરામત ખર્ચા	૧૪૪૦૦
દર્દીનો ભોજન વગેરે	૧૭૬૦૦૦
દર્દીઓની સેવા અંગે ખર્ચ	૪૮૦૦૦
કપડાં, ચાદર, કવર વગેરે ધોલાઈ	૧૧૨૦૦૦
દવા અંગેનો ખર્ચ	૧૪૦૦૦૦
એક્સ-રે, ઓક્સિજન વગેરે ખર્ચ	૨૧૬૦૦૦
સામાન્ય વહીવટી ખર્ચ	૧૮૮૬૦૦
જો દર્દી પાસેથી પ્રતિદિનના રૂા. ૪૦૦ ચાર્જ વસૂલ કરવામાં આવે તો નફો કે નુકશાન શોધો.	

- ૫ ભવ્યે તા. ૧-૧-૨૦૧૦ના રોજ રૂા. ૫૦૦૦૦૦ ની કિંમતે એક ૧૪ કરાર લીધો.
નીચેની માહિતી પરથી તા. ૩૧-૧૨-૨૦૧૦ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષનું કરાર ખાતું, ચાલુકામ ખાતું અને કરાર આપનારનું ખાતું તૈયાર કરો :
વિગત રકમ રૂા.
સ્ટોર્સમાંથી પૂરો પાડેલ માલ સામાન ૧૨૧૦૦૦
કરાર માટે સીધો ખરીદેલ માલસામાન ૨૫૦૦૦
મોકલેલ પ્લાન્ટ (૧-૧-૨૦૧૦) ૩૦૦૦૦
ચૂકવેલ મજૂરી ૮૦૦૦૦
અન્ય ખર્ચા ૭૦૦૦૦
પેટા કરારની પડતર ૨૦૦૦૦
મળેલ રોકડ (પ્રમાણિત કામના ૭૫%) ૩૦૦૦૦૦
આગથી બળી ગયેલ માલસામાન ૧૦૦૦
સ્ટોર્સમાં પરત કરેલ માલસામાન ૧૦૦૦
વર્ષના અંતે હાથ પર માલસામાન ૫૦૦૦
તા. ૩૧-૧૨-૨૦૧૦ના રોજ થયેલ કુલ કામ કરાર કિંમતના ૮૦% હતું. પ્લાન્ટ પર ઘટતી જતી બાકીની રીતે વાર્ષિક ૨૦% ઘસારો ગણો. રોકડના ધોરણે ૨/૩ ભાગનો નફો નફા-નુકશાન ખાતે લઈ જવાનો છે.

અથવા

- ૫ (અ) અ કંપની લિમિટેડ દ્વારા જોબ નં. ૧૪૩ અંગે નીચેની માહિતી ૮ પ્રાપ્ત થઈ છે :
માલસામાન રૂા. ૩૪૧૫
વેતન
વિભાગ ૧ : ૮૦ કલાકો, કલાકદીઠ રૂા. ૨.૫૦ લેખે.
વિભાગ ૨ : ૬૦ કલાકો, કલાકદીઠ રૂા. ૪.૦૦ લેખે.

ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા :

વિભાગ ૧ : રૂા. ૫૦૦૦ જે ૪૦૦૦ સીધા મજૂર કલાકો માટે છે.

વિભાગ ૨ : રૂા. ૬૦૦૦ જે ૩૦૦૦ સીધા મજૂર કલાકો માટે છે.

સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા :

૧૦૦૦૦ કલાક માટે રૂા. ૭૫૦૦.

તમારે જોબ નં. ૧૪૩ની પડતરની ગણતરી કરવાની છે અને જો વેચાણકિંમત રૂા. ૪૭૫૦ નક્કી થઈ હોય તો નફાનો દર જણાવવાનો છે.

(બ) જોબ પડતર પદ્ધતિના ફાયદાઓ અને મર્યાદાઓ જણાવો. ૬

ENGLISH VERSION

- 1 Write any four answers : 14
- (1) Write short note on characteristics of operating costing.
  - (2) What is tender ? How is tender price determined ?
  - (3) Financial accounts of PATEL Ltd. reveal :
Office overheads - Rs. 176000
Selling overheads - Rs. 81000
Net profit - Rs. 88800
It is found that the office overheads shown in the financial accounts are 10% more in comparison to cost accounts, while the selling overheads are 10% less.
Find out the profit as per cost accounts.

- (4) Write short note on Job Cost Sheet.
- (5) 80% work of the contract price Rs. 500000 is completed for which the work certified is Rs. 350000. Total cost of work is Rs. 280000. Find out the cost of uncertified work.
- (6) Write short note on Escalation clause.

2 Profit and Loss account of ZALAK Ltd. for 14
the year ended on 31st March, 2012 :

Opening stock (1000 units)	26000	Sales (15500 units)	1085000
Direct materials	400000	Closing stock (500 units)	20000
Direct labour	230000	Interest income	1000
Factory overheads	145000	Brokerage	16000
Office overheads	160000		
Selling overheads	85000		
Penal interest	7000		
Discount on share	9000		
Net profit	60000		
	1122000		1122000

Direct materials and labour are charged on actual basis in cost accounts. Factory overheads are recovered at 70% of direct labour and office overheads of 25% of factory cost. Selling expenses are recovered at Rs. 7 per unit :
Opening stock is valued at Rs. 25 per unit in cost accounts closing stock consists of units produced during the year.

Prepare :

- (1) Cost sheet for the year ended on 31-3-2012.
- (2) Reconciliation statement of net profits as per financial and cost accounts.

3 The following particulars are available from 14
the books of GULAB Ltd. for the year 2011.
Prepare cost sheet for the year 2011 and
estimated cost sheet for the year 2012.

Rs.
Direct materials 603000
Direct labour 382500
Direct expenses 54000
Factory overheads expenses 382500
(40% variable)
Administrative overhead 216000
expenses (Fixed)
Selling expenses (20% Fixed) 180000
Output and sales (4500 units) 2272500

For the year 2012 the company will produce and sell 12000 units, for that the following estimation has been made :

- (1) Prices of direct materials will go up by 41 rupees per unit.
- (2) Direct labour will increase by 20% per unit.
- (3) Fixed factory overheads will increase by Rs. 22500.

- (4) Variable selling expenses per unit will increase up to Rs. 35.
- (5) The rate of profit on sales during previous year will have to be maintained during 2012.

OR

- 3** Profit and Loss A/c of MAHESH Ltd. for the year 14 ended on 31st March, 2012.

Total direct cost	420000	Sales (Production & sales 4000 units)	780000
Factory overheads	90000		
Office overheads	60000		
Selling overheads	80000		
Net profit	130000		
	780000		780000

Total direct cost includes material; wages and other direct cost in the ratio of 3:2:1.

Factory overheads varies 40% directly with production whereas sales overheads varies 60% with sales.

Estimate for the year 2012-13 :

- (1) Production and sales will be 10000 units.
- (2) Direct labour cost per unit will increase by 10%.
- (3) Fixed factory overheads will increase by Rs. 16000 and office and fixed selling overheads will increase by 20%. There will be no change in other cost.

- (4) The rate of profit on cost of the year 2010-11 has to be maintained. Prepare projected cost sheet for the year 2012-13.

- 4** From following information, calculate cost per passenger kilometre. **14**

Particulars	Rs.,
Cost of Bus	1000000
Estimated useful life 100000 k.m.	
Estimated scrap value	200000
Driver's salary per month.....	5000
Cleaner's salary per month	4000
Repairing per month	2000
Allocated office expenses per month	1000
Garage rent per month.....	1000
Stationary expenses per month.....	2000
Cost of one litre diesel.....	40
Average consumption of diesel is one litre for every 8 k.m. oil and other sundries 10% of diesel cost.	
Total k.m. in a month	10000 k. m.
Capacity of bus (passenger)	40
Capacity utilisation	80

OR

- 4** Public Health Centre runs a Doctors House Unit, **14** for the purpose it has hired a building at a rent of Rs. 20000 per month with the understanding that it would bear the repairs and maintenance charges also. The hospital consists of 25 beds and 5 more bed's can be comfortably accomodated where the occasion demands.

The permanent staff attached to the hospital is as follows :

2 Supervisors : each at a salary of Rs. 2000 per month.

4 Nurses : each at a salary of Rs. 1200 per month.

2 Ward boys : each at a salary of Rs. 600 per month.

The hospital was open for the patients all the 365 days in a year. The following details are available for the year.

- (1) For 120 days in the year, the hospital had the full occupancies of 25 patients per day.
- (2) Another 80 days, it had on an average 20 beds only occupied per day.

- (3) But, there were occasion when the beds were full, extra beds were hired at a charge of Rs. 20 per bed per day and this did not come to more than 5 extra above the normal.

Capacity on extra beds incurred for the whole year amounted to Rs. 8000. This extra beds arrangement was made during the 120 days mentioned in above (1).

The fees were paid on the basis of their service to the expert visiting doctors. Amount of their fees worked out to Rs. 40000 per month. The other expenses for the year were as under :

Particular	Annual Rs.
Repairs and maintenance	14400
Food supplied to patients	176000
Expenses of other services	48000
to patients	

Laundry charges for clothes..... 112000

Medicines supplied 140000

Cost of Oxygen, X-ray etc. 216000

General administration charges 199600

If the hospital recovered on overall amount of Rs. 400 per day on an average from each patient, what is the Profit / Loss per patient made by hospital during the year.

- 5 BHAVYA took a contract worth Rs. 500000 on 1-1-2010. From the following particulars, prepare contract A/c, work in progress A/c and contractee A/c for the year ended on 31-12-2010 "

Particulars	Amount (Rs.)
Materials issued from stores.....	121000
Materials directly purchased for	25000
contract	
Plant sent (1-1-2010).....	30000
Wages paid.....	80000
Other expenses.....	70000
Cost of sub-contract.....	20000
Cash received (75% of work certified)	300000
Material destroyed by fire	1000
Material returned to stores	1000
Material at site (31-12-2010)	5000
Total work completed on 31-12-2010 was 90% of contract price.	

Depreciation to be charged on plant at 20% per Annum as per reducing balancing method.

2/3 of profit is transferred to profit and loss A/c on cash received basis as per certificate issued by architect.

OR

- 5 (a) The following information is received for Job No. 143 of A Company Ltd.

Materials Rs. 3415

Wages

Department - I 80 hours at Rs. 2.50 per hour.

Department - II 60 hours at Rs. 4.00 per hour.

Overhead expenses were estimated as follows :

Variable overheads :

Department - I Rs. 5000 for 4000 direct labour hours.

Department - II Rs. 6000 for 3000 direct labour hours.

Fixed overheads :

Estimated of Rs. 7500 for 10000 hours.

You are required to calculate the cost of Job No. 143 and estimate the percentage of profit earned if the selling price quoted was Rs. 4750.

- (b) State advantages and disadvantages of Job costing. 6